

ATATÜRK'ÜN ARDINDAN...

"Bir ulusun hayatında bu kadar az sürede bu denli kökten değişiklik pek seyrek gerçekleşir... Bu olağanüstü işleri yapanlar, hiç kuşkusuz kelimenin tam anlamıyla büyük adam niteliğine hak kazanmışlardır. Ve bundan dolayı Türkiye övünebilir."

(Eleftherios Venizelos, Yunanistan Başbakanı, 1933)

"Bir insana ölümünden sonra bu derece sevgi ve yas gösterileri yapılması, milletler tarihinde az görülen şeylerdendir."

(*Athinaika*, Atina, 12 Kasım 1938)

"İngiliz, Fransız ve İtalyanları Anadolu'dan uzaklaştırıp bizi de yenince, karşımızda sıradan bir adam bulunmadığını ve O'nun gerçek yaratıcı kudretini kavramaktan uzak kalmış olduğumuzu kabul ettik."

(Yorgi Pesmazoğlu, Yunan Ekonomi Başkanı, 1938)

"Çok, pek çok devrimciler görüldü. Fakat hiçbiri Atatürk'ün cesaret ettiği ve muvaffak olduğu şeyi yapmadı."

(*Message D'Athenes*, Yunanistan Gazetesi, 11 Kasım 1938)

"Tarih, silinmez harflerle bu devlet adamının ismini hak edecektir. Atatürk bir halk adamıdır. Kırılmaz azmi, keskin zekâsı ve kudreti, kendisini yendiği alın yazısının önüne getirmiş, böylece yeni Türkiye'nin yaratıcısı olmuştur."

(*Politika* Gazetesi, Yugoslavya, 11 Kasım 1938)

"Sakarya Savaşı, Sakarya Zaferi, yirmi yaşımın en kuvvetli hatırası olmuştur. O zamanlar, kendi kendime diyordum: Acaba ben de ulusumu böylesine seferber edemez miyim, onun ruhuna kurtarıcı hamleyi, bu dizgin tanımaz ihtirası aşılabilir miyim?"

(Habib Burgiba, Tunus Devlet Başkanı, 1965)

"Atatürk'ün ölümü yalnız Türk Milleti için değil, onun örneğine çok muhtaç olan bütün Doğu milletleri için en büyük kayıptır."

(*Eleyyam* Gazetesi, Şam, 1938)

"Vatanını muhakkak bir parçalanmaktan kurtararak gemisini güvenilir bir limana götürdükten sonra milletinden bir taht istemedi. O, kelimenin bütün anlamıyla bir insan, eşsiz bir dâhi, kahraman bir asker ve siyaset adamı idi. Hayatını milletin mutluluğuna adadı, bu uğurda genç yaşta hayata gözlerini kapadı."

(*Elifba* Gazetesi, Şam, 1938)

"Adı, Türk Milleti'nin millî kurtuluş savaşında ve Türkiye'nin siyasi alanda yeniden örgütlenmesine gayet sıkı bir surette bağlı olan Kemal Atatürk'ün ölümü gerek Türkiye için, gerekse bütün dostları için derinliği ölçülmez bir kayıptır. Türk Milleti'nin en samimi dostları arasında bulunan Sovyetler, zamanımızın bu örneksiz devlet adamının öneminden dolayı derin bir acı içindedir."

(*İzvestia* Gazetesi, Moskova, 1938)

"Atatürk, dünya üzerinde yeni bir devir açmış bir insandır. Ben, O'nun Türk kadınlarına hak vererek ve bir ülkede anayı yakışır olduğu yüceliğe eriştirerek Batı'ya ders verdiğini nasıl unuturum?"

(Uluslararası Kadınlar Birliği Delegatesi, Prenses Aleksandrina)

"Romanya'da Atatürk'ün ölüm haberi geldiği gün, bütün okullarda dersler tatil edildi."

(Romanya Rador Ajansı, Bükreş)

"Atatürk, başı dumanlı doruklarda yüce bir dağ tepesidir. Siz O'na yaklaştıkça o yükselir ve aranızdaki mesafe sonsuza değin aynı kalır. Devirlerinde büyük gözüken, zamanla küçülen benzerlerinden farkı budur ve böyle kalacaktır."

(*Arriba* Gazetesi, Portekiz, 1938)

"Uzun bir yol aşılmış, Kemal Atatürk'ün ölümüyle Müslüman dünyası en büyük kahramanını kaybetmiştir. Atatürk gibi bir önder önlerinde bir ilham kaynağı olarak dikildiği halde Hint Müslümanları bugünkü durumlarına hâlâ razı olacaklar mı?"

(Muhammed Ali Cinnah Kaidiâzam, Pakistan Cumhurbaşkanı, 1954)

"Bizim aslımız rengi uçmuş bir kıvılcım iken, O'nun bakışı ile cihanı kaplayan ve aydınlatan bir güneş haline geldik."

(İkbal, Pakistan Millî Şairi)

"Atatürk'ün yaptıkları insanoğlunun kolay kolay yapabileceği şeylerden değildir. O, büsbütün başka bir insandı."

(*El-Misri* Gazetesi, Mısır, 11 Kasım 1938)

"Türkler, Atatürk'ü olağanüstü bir tutkunlukla seviyorlar. Bursa'ya giderken trende rast geldiğim bir çocuğa İstanbul veya Ankara'dan hangisini sevdiğini sordum. Çocuk Ankara'yı sevdiğini söyledi. Nedenini sorduğumda: 'Ankara'da Atatürk bulunduğu için,' cevabını verdi."
(*El Bela Gazetesi, Mısır*)

"Yüzyılımızda, 'olmayacak hiçbir şey yoktur' şeklindeki tarihi gerçeği ispatlayan ilk adam olmuştur."
(*Eski Ujsag, Macaristan*)

"Budapeşte, Macar ajansı tebliğ ediyor: Başvekil İmredi, Atatürk'ün cenaze töreninin yapılacağı 21 Kasım Pazartesi gününü Macaristan'ın millî yas günü sayarak bütün memlekette resmi binalara siyah bayraklar çekilmesini emretmiştir. Harbiye Nazırı ve Budapeşte Belediye Reisi de, askeri binalar ve belediye binaları için aynı kararı almışlar ve Belediye Reisi ayrıca, halkı da siyah bayrak çekmeye davet etmiştir."
(*Namzetti Ujsag Gazetesi, Budapeşte, 1938*)

"Dünyanın çok nadir yetiştirdiği dâhilerdendir. Dünya tarihinin gidişini değiştirmiştir."
(*An Nahar, Beyrut*)

"Yüzyıldan beri Küçük Asya'nın çıkardığı en büyük lider."
(*The Japan Chronicle, Kobe*)

"Hayatının sonuna kadar milletin mutlak güveni ile kurduğu devletin başında muzaffer kumandanının kişiliği, eşi görülmemiş bir karakter örneğidir."
(Comte Carlo Sforza, İtalya Eski Dışişleri Bakanı)

"Üstün iradesi, tükenmez cesareti ve eşsiz sezgi ile hasımlarını dize getirdi. Fazilet ve ciddiyeti, üç yılda memleketine yalnız askeri değil, aynı zamanda tam ve doyurucu bir siyasi zafer kazandırdı."
(F. Perrone Di San Martino, İtalyan Yazarı)

"Atatürk'ün ölümü ile dünya büyük bir liderini kaybetti."
(*Gazeta Del Popolo, İtalya, 11 Kasım 1938*)
(Lozan Üniversitesi salonunda, Lozan Türk Talebe Cemiyeti'nin hazırladığı törende)

"Siz Türk gençleri, bugün Büyük Şef'inizi kaybettiğinizden dolayı ne kadar ağlasanız haklısınız. Üniversite, sizin bu büyük yasınıza katılmaktadır. Atatürk'ün, bu Büyük Adam'ın hayatını burada az bir vakit içinde bildirmeye imkân yoktur. Bu dâhinin, vatanının tarihinde işgal ettiği

parlak sayfaları size hatırlatmak isterim. Türkiye'yi yaratan, tarihimizin bu en Büyük Adam'ını başımı en derin hürmetle eğerek selamlarım."

(Profesör Morff)

"Modern Türkiye'nin yaratıcısı Kemal Atatürk'ün eserleri, memleketi için yaptıkları İsveç'te çok iyi bilinmektedir. Atatürk'ün liderliği altında Türkiye'nin kalkınmasını, fevkâlâde ileri hamlelerini hayranlıkla takip ettik. Atatürk'ün, hukuk alanında olduğu gibi, diğer alanlarda da getirdiği reformlarla, Türkiye içinde bulunduğu çok zor durumdan kurtarılıp kuvvetli ve güvenilir temeller üzerine yerleştirilmiştir."

(Erlander, İsveç Başbakanı)

"Mustafa Kemal Atatürk, kuşkusuz 20. yüzyılda dünya savaşından önce yetişen en büyük devlet adamlarından biri, hiçbir millete nasip olmayan cesur ve büyük bir inkılâpçı olmuştur."

(Ben Gurion, İsrail Başbakanı, 1963)

"İslam dünyasının büyük insan yetiştirme gücünü yitirdiğini öne sürenler, Atatürk'ü hatırlamalı ve utanmalıdırlar."

(Tahran Gazetesi, İran, 1939)

"Atatürk'ün ölümü dolayısı ile Kraliyet Sarayı Şehinşâhi ve hükümet bir ay resmî yas ilan etmiştir. Majeste Şehinşah, gömme töreninin sonuna kadar İran'da askerî ve resmî binalar üzerinde ve yabancı ülkelerdeki İran temsilciliklerinde bayrakların yarıya indirilmesini emir buyurmuşlardır. Bu irade-i Şehinşahî bugün bütün gazetelerde ilan edilmiştir."

(Tahran)

"Bugün Türkiye, büyük ve yeni bir memlekettir. Ve savaş sonrasının dehşet, sefalet ve bitkinliğinden çıkmış olan bu yeni Türkiye, Atatürk'ün dimağında vücut bulmuştur. O, bu Türkiye'yi kendi elleriyle dünyaya getirdi."

(Dela Mail Gazetesi)

"Kadınlar başka hiçbir ülkede bu kadar hızla ilerlememişlerdir. Bir ulusun bu derece değişmesi, tarihte gerçekten eşî olmayan bir olaydır."

(İngiliz Daily Telegraph Gazetesi)

"Atatürk, yalnız Türk Milleti'nin değil, özgürlüğü uğruna savaşan bütün milletlerin önderiydi. Onun direktifleri altında siz bağımsızlığınıza kavuştunuz. Biz de o yoldan yürüyerek özgürlüğümüze kavuştuk."

(Bayan Sucheta Kripalani, Hint Parlamento Heyeti Başkanı)

"Denilebilir ki Onsuz İslam âlemi yolunu bulabilmek için elli yıl daha bekleyecekti."

(Fransız Berthe Georges-Gaulis)

"Atatürk öldü. Barış kubbesinin Doğu sütunu yıkıldı. Artık evrende barışı kimse garanti edemez. Nitekim Avrupalı devlet adamları, Onun 1930'da yaptığı uyarı ve tavsiyeleri dinlememiş ve dünyayı 1939 yılında ikinci büyük savaş felâketinin içine sürüklemişlerdir."

(Fransız Gazetesi *Sanerwin*)

"Tarih çok büyükler gördü. İskenderler'i, Napolyonlar'ı, Washingtonlar'ı gördü. Fakat yirminci yüzyılda büyüklük rekorunu Atatürk, bu Türk oğlu Türk kırdı."

(*L'illustration*, Fransa)

"Atatürk, yirminci yüzyılın en büyük mucizesidir."

(*National Tidence* Gazetesi, Danimarka, 11 Kasım 1938)

"Eğer tarih bir kalbe sahip olsaydı, Mustafa Kemal'i mutlaka kıskanırdı."

(*Tchang Yang Yee Pan* Gazetesi, Çin, 1958)

"Hiçbir ülke, Atatürk'ün Türkiye'sinin gördüğü değişiklikleri bu kadar hızlı bir şekilde görmemiştir. Bugünün Türkiye'sinin tarihi Mustafa Kemal'in tarihidir."

(*Dness* Gazetesi, Bulgaristan, 11 Kasım 1938)

"Türkiye'nin uluslararası ünü, prestij ve otoritesi durmaksızın yükselmiştir. Milletine bu kadar az zamanda bu ölçüde hizmet edebilen tek devlet adamı Atatürk'tür."

(*Libre Belgique* Gazetesi)

"Bir yenilginin uçurumuna düştüğü halde, ilkin neticesiz sanılan İstiklâl Mücadelesini yapan Türk Milleti, önünde saygıyla eğilmeden bu satırlara son veremez. Zafer neşesiyle kendinden geçmiş bir diplomasinin kararını 'hayır' diyerek yırtmak ve yüzlerine fırlatmak örneğini biz Almanlar Türklere borçluyuz."

(Alman Askeri Dergisi *Vissen Und Vehr*)

"Benim üzüntüm iki türlüdür: Önce böyle büyük bir adamın kaybindan dolayı bütün dünya gibi üzgünüm. İkinci üzüntüm ise, bu adamla tanışmak hususundaki şiddetli arzumun gerçekleşmesine artık imkân kalmamış olmasıdır."

(Franklin Roosevelt, A.B.D. Başkanı)